

The Center for Research Libraries scans to provide digital delivery of its holdings. In some cases problems with the quality of the original document or microfilm reproduction may result in a lower quality scan, but it will be legible. In some cases pages may be damaged or missing. Files include OCR (machine searchable text) when the quality of the scan and the language or format of the text allows.

If preferred, you may request a loan by contacting Center for Research Libraries through your Interlibrary Loan Office.

Rights and usage

Materials digitized by the Center for Research Libraries are intended for the personal educational and research use of students, scholars, and other researchers of the CRL member community. Copyrighted images and texts are not to be reproduced, displayed, distributed, broadcast, or downloaded for other purposes without the expressed, written permission of the Center for Research Libraries.

© Center for Research Libraries

Scan Date: October 19, 2007

Identifier: s-k-000002-n26

صاحب امتیاز و مدیر مسئول
ضیا کولہ آلپ
پیل - ۱
صافی - ۲۶
نسخہ سی ۱۰ غروشدہ

آبونہ شرائطی

سنہ لک: ۵۰۰
آئی آبلق: ۲۰۰
غروشدہ

کوچوک مجموعہ

ادارہ خانہ سی

دیار بکر

حکومت دائرہ سندھ

ولایت مطبوعہ سی

نظرافہ: دیار بکر

کوچوک مجموعہ

ہفتہ ہر چیقار علمی ، ادبی ، سیاسی ، اقتصادی مجموعہ در

۲۱ ربیع الآخر سنہ ۳۴۱ بازار ایتسی ۱۱ کانون اول سنہ ۳۳۸

مصاحبہ:

خلافت و ظیفہ لری

تشکیلاتی اولمادیفندن ، ولایت طامانی یقی
سلطنتی ضمیمہ ماموریت اولہرق ذرعہدہ
ایمکہ مجبور اولمشلاردی . بوائے و ذجہ خلیفہ
سلطان ، آدنی ویرہ یلیرڈ . اموی عباسی
عثمانی خلیفہ لرینک اساس ماموریتلری

خلافت اسلام تاریخندہ دورت شکلدہ
تجلی ابتدی . ماہیتلری آری اولان بدورث
انمودجی آری اسلرلہ ضمیمہ انجملی یز .
خامای راشدینک اصلی ماموریتلری
و خلیفہ ک دئی . اوزمان آریجہ دولت

اوله جقلردر . بناء عليه ، بواء و جده
و مستقل و تشکیلاتی خایه لر و نامی
ویره یلیرز .

شیمدی . خلافتک بودورت انورجی
نمین ایندیگی جهته ، بواء و جده نظر آ
خلافت وظیفه یك نامی و تشکیلاتی آدینقی
تدقیق ایستلم :

(۱) خلیفه — سلطانلر و دورنم
نمازلرده ایست . جمه و بارانیم ایستمالر
خطبات ، حجاج قائله نك - و فتنه و حج
منه نك احرا - نده ریاست وظیفه لرینی
بالذات خلیفه ایضا ایستمالر . بو خایه لر
شخصاً ایستمالر صلاحیتین حاکم اولدیلر
ایستمالر و رعایتلر . دایر ایستمالرینی ده
هر چند کی بلایات وجوده کثیر اولدی .
اوزمان ، فقه و کلام مذهب لرله ته - وف
طریقتلری موجود اولمایدیلر . طبیعی
نه اعتقادده و عملده آریجه اماملر ، نده
چوهرتی حیانه رهبرك ایده جك آریجه
شیخرو مرشدلر واردی . بو کی خصوصاً
پیشوولوق وظیفه یی ده بالذات خایه یه
حاکمیدی . قرآن کریمک مختلف سورهلرینی
طریق الطوب هیسنی پر مصحوب شریفه
مستقیم رس - ورنده جم ایتمک وظیفه یی ده
بو خایه لر ایضا ایستمالریدی .

سلطاننقی . بولرده سلطان اولدیلری
عالمه ، خلافتی رضیمه ناموربت اولدوق
عهده لرینه آلمادیلر . اوله عالمه ، بواء و جده
سلطان - خایه ده دیره یلیرز . ساجوق
سلطانلری زمانده بنادوده ، کولم
سلطانلری دورنمده مصرده خلافتی حاکم
اولان خلیفه لر ، سلطانلرین حاکم
برابر . دینی وظیفه لرینی ایضا ایستمالر
ایچین ، محتاج بولوندیلری دینی تشکیلات
هر و مدیلر . کندیلری بالذات مجتهدیلر
اولادیلرین صلاحیت صاسی بر عالمی
تشکیلاته و هر و بیکده مدیاری ایچین و
بر دینی تشکیلاته ایستمالر و اولدی .
بناء علیه ، بو خایه لرده ، امت تشکیلاتک
وجود او عالمه یی بولوندن . دینی وظیفه لرینی
بحق ایضا ایده مدیلر . مثلاً ، معیارنده
نه رشخ الاسلام ، نده بردار الحکمة لایلمیه
واردی . قاضی الفضائل سیادی . مقام
اولدینی ایچین ، دینی تشکیلاتدن . محدود
دکلمدی . بناء علیه بو خایه لرده تشکیلاته
خلیفه لر ، دیک ، واقفیلر .

چو کونین اعتباراً باشلایان خلیفه لر ایسه ،
سلطانلرین مستقل اولدیلری وکی . واسع بر
امت تشکیلاتی وجوده آتیره یله چکانلر .
دینی وظیفه لرینی بحق انیسایه مقیدر

بود و در ده . بواور صاف حائز ذلالت و دین
علمایانك . ائمه ازمه كی . آریچه امام لرده
ظهور ایندی . نازده . حجه . ایلان
و خطابت كی سائر وظیفه لر دو خایه لر
بالذات یاققدن قاروخ اولارقی . و كیلر
واطاردیله ایضا ایدر لرده . و اعطاك
مقیلک . مدرك . داعیك وظیفه لر یی ده
امتك صلح فرد لری . حجه اوله رقی .
شخصی تشبیه ایضا ایندی و لر دی . اسلام
دینی بوشخصی تشبیه ایضا ایله و ده . مختلف
دین علمای قانسن ایچیه و . احكام اتی
زمنكین . رحمت خلك اولوب و لر دی . فقط
بوفه ایترده . اطاف . خایه لر . و وظیفه
ایضا اتمك شویله دورسون . اکثر ایضی
بررول اجرا ایندی و لر دی . چونكه ایضا
تقلید لر دی دینی وظیفه لر یی قالی بره و قه
ایندر مشی .

(۳) نه . کیلنن خایه لر دورده .
خایه لر ك دینی وظیفه لر یی نه دن دولای
بجق ایضا ایله مدك لر یی بو قاریده بیان
ایتمك . سلطان . خایه لر یی سیرا ده
چوق احمیت و بر دنگر . ایچین . امت
نه کیلنن . یاقه لزوم کورده . شایر دی .
بو یوزده . دورت یوز مایونلق اسلام
اتی . اك . سبط بر دینی تشبیه ایضا ایله

حرمین شریفین سیاست . امامت
مقدسین حفاظت . کتاب الله و سنت پیغمبری
طایفه اشیر و تعظیم اینكده باغاییده و وظیفه
لر ایندی . ساحلی و خلیفه و امام . خطیب
ادیر اطالع . امام الطبع . مجتهد . فقی
مرشد . جامع قرآن . حارس مقدسات
و اعط و ناشر دین وظیفه لر یی بالذات ایضا
ایدر لر دی .

دیانت و تقوا هر کس بحق و غول و بیله چك
بر در حقیق حال امام ایترده مشی بولونده قلدنر اسلام
ایتمك . چونكه ایضا ایله یاز . فقط دم النافه
بو وظیفه لرده . ضمیمه مأموریت اوله رقی
ولایت طایفه . یعنی امارت اسلامیه
سائر اوله قلدنر . سیاستك خضر وری
بجداره قلدنر اوزاق قاله مایلر . ایست
سیاسته جواشتر ك یوزدن . اسلامیه
شویله . خلیفه ناموسله اوچه آیران دینی
انتر اقلر وقعه کادی . دینكها علاوه
مأموریت اوله رقی ولایت سیاسی سائر
الواسعه بیلر . دینی وظیفه لر یی ایضا ایضا
ایله چك وری .

(۴) . سلطان . خلیفه لر یی دورده .
خایه لر دیانت و تقوا خصوصایترده بر وظیفه
مالك اوله قلدنر كی . دین علمایترده
اختصاص و صلاحیت لر یی بو قاریده . خلا علیله

بویله بر ارکان حربیه هیئتیه مالک اولسه بیله ،
مقیلردن ، مدرسلردن ، اماملردن ، شیخلردن
خطیبلردن ، واعظلردن ، داعیلردن مرکب
برنشریات اوردوسنه قوماندایده مہین
تشکیلاتلر برخلیفه ، اعلاہ کلمہ الہ وظیفہ سی
ناصیل ایفا ایدہ بیلریدی ؟

(۴) بوگونکی خلیفہلر ہم ساطندن
مستقل ، ہم دہ تشکیلاتہ مالک اولمق
دولایسیلہ دینی وظیفہلرینی ارکیلردن داہا
اساسی برصورندہ یایہ بیلرلر . دارالحکمة .
الاسلامیہ ، خلافتک ہیئت مشاورہ سی اولمق
اوزرہ حاضر لائش دینی برانجمنش دانشدنر .
فقط ، بوہیئتہ برہ حال ، اسلام مانک الہ
ممتاز علامہلری ، ارانوب بولونہرق اعضا
تعین ایدیلریدر . ذرا ، اسلام امتی علمہ
تعاقی ایدن مسئلہلردہ خلیفہنک شخصی علم
وفضاندن زیادہ ، بوہیئتک علمی صلاحیتنہ
اہتمام ایدہ جکدر .

بعضی کیسیلر اوتہدن بری ، بزده امت
تشکیلاتی اولمق نامکی دورده کی غیر مسلم
جامعاترہ مشابہ تشکیلاتک یایہلہ سی ایلری
سورمکدہ درلر . حالبوکہ غیر مسلملرہ طائد
بو جامعہلر بالکن روحانی تشکیلاتلر دکلدی .
جمہانی تشکیلاتلر نامیلہ ، تشریعی ، قضائی ،
اجرائی صلاحیتلری دہ واردی . بو صلاحیتلرہ

شعروم قالمشدی ، اوچنچی نوع خلیفہلر ،
سلفلرندن ایشتہ بویله بر تشکیلاتلر خلافت
مقامنہ وارث اولمشلردی . اسلام مہمداری
بری بزدن مستقل و قفلر حالندہ بولوندی
ایچین ، نہ بونلر آراسندہ بر ارتباط موجوددی .
ہدہ مرکزک محیطدن و محیطک مرکزدن
خبری واردی . برعضویتہ کی اعصاب
حسیہ وحرکتہنک ہیئت مجموعہ سی فلجہ
اوضار سہ ، دماغ الہ عضولر آراسندہ
بر ارتباط قابری ؟
ایشتہ ، حسابلر جامعلردن مدرسلردن ،
تکیہلردن مرکب اولان اسلام امتی ، خلافت
مقامی نامیلہ بر مرکزک تابع اولقلہ برابر ،
اوزمان بوجالہ بدی . اودوردہ ، غزتہ
و آرائش کی بین الملل اطلاع واسطہلری دہ
بولونمائی ایچین ، اسلام طالندہ ہم محیط
مرکزندن ہم دہ مرکزک محیطندن بی خبر
بولونیوردی . بوندن باشقہ ، خلیفہنک
مرکزده بیلہ ، علوم دینیہ متخصصلرندن
مرکب ، بوگونکی دارالحکمة الاسلامیہ کی
برمشورہ کاهی بوقدی . بو عالمک هیچ
بریندہ متخصصل اولمایان اولمہی دہ اکثر یا
مکان بولونمایان برخلیفہ ، متخصصلردن
مترکب بزدن ایچین دانشتک مشاورتی اولقمزین ،
دینی وظیفہلرینی ناصیل ایفا ایدہ بیلریدی ؟

خلافت، دینی وظیفه‌لری تمامبله ایلا
ایده یله چکدر. تفرافارله پوستلر، واپورلرله
شهندوفرلرده محیط ایله مرکزی بری رینه
یافلاشدره جفتدن یانینده اسلام امتی بوبوک
رعائله حاله آله جقدر. بوعصرك احتیاجلرینه
کوره دینی وظیفه‌لرک نلردن عبارت
اولدیفک تمینی بو خصوصده صلاحیتدار
اولمسی لازم کان دارالحکمة اسلامییه و دین
متخصارینه بیرافرق بوکونکی سسویکی
خلیفه‌مزی بومقدس وظیفه‌لرک ایلاشدره
موفق بالخیر بویورمه‌سی جناب حققدن
نیازلدرز.

ضیا کولک آلب

اجتماعیات :

تورک مشروطیتله تکاملی

اولکی مقاله‌لرده تورک مشروطیتک
سوسیولوژی نظریه‌لرینه ک موافق بر حکومت
طرزی اولدیفی کوسترمشدم . بومقاله‌مدده
تورک مشروطیتک داها سوسیولوژی
بر حاله افرافی ایچین نلر باقی اقتضا ایتدیکندز،
بحث ایده‌جکم
سوسیولوژی نقطه نظرندز ک مکمل
ولت مجامی، مانده کی مختلف آهاندلری

داخل قایدنولاسیونار یا خود امتیازات مذهبییه
دینلوردی . بوسیاسی امتیازلر مالک
جامعاندن هربری حقیقته ، کوجوک
بر دولت ماهیتندی بکونکی ملی سلطنت،
بواوچ سیاسی صلاحیتدن ک کوجوک رذرمنک
یله عموم ملتدن باشقه هیچ برزمه‌یه
وبریلمه‌نه رضا کوسترمز . بناء علیه ،
غیر مسلم جامعلره بکزه ۱۹۰۹مسی ایچین ،
امت تشکیلاتنک هر ناحیه‌ده کی شعبه‌نه
جامع تشکیلاتی ، هر قضاوه کی مرکزیه
« مکتبک » و هر دولته کی مرکزیه « مشیخت »
تشکیلاتی ناملرینی ویرمه‌ز داها موافقدر .
اشبمدی به قدار جامعلره سیاست کیردمه‌دی
ایچین جامع تشکیلاتدن هیچ بر ضرر حاصل
اولماز . حالوکه جامعلر ، مملکت‌مزد دایما
سیاسی اقتدارلرک دارالندوملری اولدولردن ،
جامع تعبیری شعورسز بر صورتده اسکی
کوزلرک تقلیدینی انتاج ایده‌بیلیر .
بزده امت تشکیلاتک ناصیل
اولماسی لازم کلدیکنی ایچین مقاله‌مدده
کوسترمشدم . بوتشکیلات ، موجود دینی
مؤسسهرک خلافتیه رباندن عبارت اولدینی
ایچین پایله‌مسی غایت قولایدر . ایتک محیطی
ایله مرکزی آراسنده لازم کان ارتباط
تأسیس ایدیلرسه . بوسایده شیمه‌دیکی

آکلامشار ، حتی مانه تاسیسند ، زوجه
اظهارده بیله بو دستور کندیلرینه زهر
ایتمک ایشلردر : چونکه دبیله اوایل ،
دنی دیمه اوایل ، دینه رک زوجه لری دویغوده
مشترک اولدقلری زهره آراسنده آراسلردر .
ایشه دورقلم ، بر مانک فردلری آراسنده
بومشترک وجداندن دوغلان معنوی رابطه
ه میخانیکی تساده آدنی وریور .

انسانلری بری برینه باغلایان معنوی
باغلارن ایلک مجبسی ده اجتماعی ایشلرک
تقسیمندن دوقار : قوندوره جی تزی به
عناجدر ، تزی اکیچی به ، اکیچی ده
قوندوره جیله تزی به عناجدر . خلاصه ،
جمعیته بوتون متخصصلری بری برینه
عناجدرلر ، معنوی بر رابطه ایلهم جیبی ،
همده بری برینه باغلادرلر . دورقلم ،
برمانک فردلری آراسنده ایشلرک تقسیمندن
دوغلان بوم معنوی رابطه ده معنوی تساده
آدنی وریور .

هرملت ، اساساً بواکی تورلو تساددن
عبادت اولدیتنه بناء ، ایلک نظرده ملت
مجاسی بوتسادلری تمثیل ایمن ایکی قورلو
میوهلردن مرکب اولاق لازم کایر . فقط ،
طالما تمیم ایدر عک کوروروزک میخانیکی
تساده بواکی تورلو شخصلر تمثیل ایده یلیر :

تمثیل ایمن مجاسدر . برملت اساساً ایکی
تورلو تساده مالکدر . دورقلم بواکی
توغ تساده میخانیکی تساده و معنوی تساده
آدلری وریور .

بر ملتک فردلری بری برینه ملکی
باغلارله مربوط دکلدر . هر فرد ، ملکه
ملاندن آریلوب باشه بر مانه التعلق ایلک
قدرته مالکدر . بویله ایکن هیچ برکیمسه
ملاندن آریلوبده باشه بر مات ایچنده
پاشایه ماز . بوخلک سبی نه دره چونکه ،
فردلری کندی ماتلرینه باغلایان معنوی
باغلر واردر . بوم معنوی باغلرایکی تورلوردر .
برجمعیته مشترک دویغور ، درک مجموعه
ه مشری وجدان یاخود مشترک وجدان
دنیایر . انسان ، منفنده مشترک اولدیتنی
آداملردن زیاده دویغوده مشترک بولوندنی
کیمسه لره مربوطیت حس ایدر ، دیلکه
انسانلری بری برینه باغلایان اک قورل باغ
دویغوده اشترا آدر . انسان ، دویغورده
اشترک ایشلری کیمسه لری سور واولاردن
آبری پاشایه ماز . وطن محبتک ، مل
هرمله کی خاص معنوی حیا ایلک ، ملت عک کورولسک
منبی ، فردلری مانه باغلایان بوم مشری
و وجدان دوز عاونور .
تورک کوبولری اسکبدن بری بوم معنوی

شیمی به قدار ، بوی و بویات مجلسوز ،
ظاهر آ بالکنز اوامیوثرین مریکی بی :
فقط ، حقیقتی ، عمومی و بوی و بویات
مسیکی بویوثری ده مریوثر . چونکه
اوامیوثری آراسته عموم ملنك انتخاب
جان آهجنی غازی مصطفی کالاباشا حاضر قاری
بهاد آرقداداری موجوددر . بویوثری
مردمی در دز زیاده عموم ملت طایفه او جاده ،
عموم ملت طرفدن انتخاب ایدیلوری دایا
موانعیدر .

اوامیوثری آراسته ، طبیب ، هندس ،
معلم ، بیطار الخ مساکینه منسوب منحصص
بویوثری واددر . فقط ، بونارده مقداری
کافی دکدر . بجه ، کله جک انتخابدره او
بویوثری قانوناً معین مقدارده قلقله برار ،
والی عدد مساکینه بویوثری عموم ملنه
انتخاب ایدیلوری و افقیدر . و اوج قوتور
بویوثری ، ری ریونک افراطری تبدیل
ایددر . عمومی بویوثری اوامیوثری
مسیکی بویوثری خصوصاً حقیقتی افراطری
بونارده عمومی بویوثری عموم بویوثری
افراطی تبدیل چالیشیرار الی عدد مساکینه
بویوثری عاکمیزده ساکن علمی و عملی قیوثری
کوره عادلانه بر تقسیمه تابع طو و بویوثری

مساکینه اهتزاز به عمومی و بویوثری اوضا شاندر ،
عملی حیاتدردن زیاده ملنك عمومی حیاتدر
و افقیددر . ملنك بویوثری ، مریکی بویوثری ،
عمومی حیاتدردن زیاده اوالبینك خصوصی
حیاتی بویوثری . برنجیلر ، دایا زیاده عموم
ملت نظریده مریوثری . لیکن بویوثری ، دایا
زیاده ، منسوب اوامیوثری اوامیوثری
مریوثری . انتخابه موفقیت مریوثری
مستند اوامیوثری ، تمشیلکار اقددر ، انتخاب
ایمن زمره ایله علاقه داردر . اوامیوثری ،
بویوثری ایکی نوعه دکل ، اوج نوعه
آر بویوثری لازم کلیر .

بونو و بویوثری شوناردر :

(۱) اوامیوثری درک اوالبینك طرفدن
انتخاب اولونور . بویوثری بالخاصه کندی
اوالبینك طرف و مریوثری .

(۲) عمومی بویوثری درک عموم ملت
طرفدن انتخاب اولونور . بویوثری بالخاصه
عموم ملنك طرف و مریوثری .

(۳) مساکینه بویوثری درک طبیبان هیتی ،
معلمان هیتی ، مهندسان هیتی ، نجاران ،
چقچق ، صنعتکار الخ هیتلری طرفدن
بویوثری ایشارک تقسیمدن دو خان مساکینه
مردمندن انتخاب اولونور . بویوثری کندی
مسیکی زمره ملنك طرف و مریوثری .

مشریه روحك يك برائتياقي اوستنده فوتن
هجراله ترنم ایده لرلدی .

وقون شاهرلرک الک کوزل شـهرلربی
دفترله یازارلر ، ودرین براعتبالله جبرلنده
طاشیرلردی .

بر طرفدن بویله غیس شیلرله اوغراشیلیرکن
دیگر طرفدن جامملرک — مدرسه — لرده
دما و نیازک ویردیکی یوموشاقلله تیریه ،
تیریه پنجرهدن دیشـاری به عکس ایدن
دینی الاهیلری دویاردی . سمنلرجه باشقه ،
باشقه برلردن کلن کنجیلر تحصیل ایچین
اوزون مدت غربت آجیبینی دویارلر ،
سوتبله ، ابتلا بلله چاپیشیرلردی . فقط
بوکوز او بوتون حاللی هوسلر سوندی .
اورین وجدلی ابتلا کولامدی .

حربك بوتون شیطانی تلفیاتی ونورلو
مؤسسہیی ده بیتردی وچوق قیمتی حازر
غیر مطبوع اثرلرده آرادن خائب اولدی .
بعضاً بکی چارشیده ، سپاهی یازلرلنده
پلکاهون فیثاته قیمتی ال یازماسی کتابلر
صائبه قده در . کیم بیلیر داها نه قاداری ده
توز ، طوپراق لنده قالدی . اوغودولاش
پنجره ، دولاب کوشه لرده بر اقبادی
کونده بر آز داها قیمتی آرتیجی اولان
وبوتون برماضینک دوبقو و نارینخی حاوی

لازمدر . بوبوک ملت مجامعی ، اسکی طرز
مبوتلرینه بوابکی نوع بکی مبوتلری علاوه
ایندجه ، کرچه کنن سوسبولوزینک الک
زیاده تصویب ایدـه چکی بر مجلس خالی
آله جقدر . چونکه ، ملنک عمومی ،
خصوصی ، مساجی بوتون حیاتلرینه بوتون
وجدانلرینه عکس اوله جقدر .
ده موقراتیک بر حکومتده ایکی درجهلی
انتخاب جائز اولمادیقدن ، منتخبانی
اصولنک افویله بر درجهلی انتخاب اصولنک
بوتون انتخابلرده اساس انتخاب ایدیه سی ده
لازمدر .

ضیا کولک آلب

— کتبخانه پایلیور —

اوزون سنلر دهری مملکتده تبعه هوسی
سوغش هرکس حیات دیدیشمه سی ایچنده ،
مادی دوشونوشلرله مایه مدی . بوکون اهمیتنی
خائب ایتیش اثرلر اسکیدن بوبوک بر قیمتی
حازردی . بویله کتابلر ایچین بیلره مطبوعنک
ازافه بناء پک چوق کیجه لرده اویقواری
فدا ایدهدک واولری واستمناسخ ایده لرلردی .
قیس کیجه لرلیک اوزون ساعتلربی
فضولیتک یانیق وفای برغزلنی ، ندیمک
شوخ وطنان بر مشرقیسی باتینک ماعلی بر

غرب مسئله سی

۲

خرسقیانلک صالح زمانده اسلام دینلک موجودیتنه تحمل کوستره می آتیق بر مساحه اژدر ، مساعقه خیرعد اولونان برشینه ، مساحه ایسه شرتلق اولونان بروجوده قارشى کوستریلر بوغدی آکلشیلورده اسلامیت انحصاری بر دین دکل ، غامبله مساوانجی وده موقرات بر دیندر . مدنی آوروپاک فکر آ بوغدی یوکسلدیکی حالده اسلامیتک خرسقیانلکه قارشى اولان بوغدیورولکنی آکلانامه سی و سبایی آوروپایی بوحرکتک تلیدینه تشویق ایتمه می حیره شایاندر .

یوقاریکی افاده لردن آکلشیلورده خرسقیانلک علمیه زده کی دشمنانه سیاستی دینی خصومتدن ایلری ظیور . اهل صلیح بوملری و فایده لاسیون امتیازلری بوخصومتک برتیجه سی اولدینی کی عصرلرجه روس چارلنک باشمزه بلا اولمه سی ده بودوشمانلک براری ایدی . بوکون اسکی روس چارلنقدن دهموقرات برروسیه چیفدی . یکی روسیه پالاسرک و متعصب لک تأقیری آلتنه اولمادیی ایچین شیمدی شمال قوموشوندن رفورقون

کتابلر عمو اولیور . قوماندانز جوادباشا حضر قراء ، مملکتی زى رضیاعدن قورتمارمق وینه اسکیمی کی تیج هوسارله نحرلک ایتک ایچین اولوجامه ک یوکسلک بربرنده جوق صنعتی برکتبخانه پادریورلر .

عرفان طاندز ایچین وقتیمتلی و فیضلی تشبیله متوالی اعمار واجیا عملیه لر بلده مملکت مزده وودولماز اثرلر راقان بودوک قوماندانزه قارشى هپز درین برده شکراله منحصس بولونیورز . بوکتبخانه به یلک فوطله برابر غائله سنک کتبخانه سی عرض ایدن مفتی زاده حین افندی به ده تشکرلر ایدرز . برقاچ یلک جلد کتابی محتوی بولونان بوکتبخانه مشهور (جامدی کتبخانه سی) در .

ارتق ال برلکبله ضیاعک اوکنه کچلم ، وندارک ایدم بله حکمز ، بوله قیمتلی اثرلری کتبخانه به تبرع ایدلم که هرکس اوکو وون ویاقین برآئیده مملکتدن قیمتلی اثرلرله دولو برکتبخانه به نائل اولسون ، وینه دیار بکرک شریانندن اسکی فیضلی حیات قائمین اونندن چرشاز فیض محیطی صاراجق زى ایدی رهاپه ، نوره کو نورده جکدر .

علی ترهت

انسانلار حربتارینه عاشق اولدقلری ایچین
بو حاللار الی نهاله دوام ایتدی . اسکی
زمانده اسیرلر بویوک مجاهده لرله حربتارینه
مالک اولدیلار . بکی زماندهده سیاسی
انقلابلارله توپاولر سرفاکنلر قورتولدیلار .
شبهه دی ده ، عمللر سوسیالیزملر بایراقلی له
آلدرق اقتصادی اسارتدن قورتواق ایچین
مجاهدله میدانته آتیاملاردر . اوحالده
شبهه دی ده طاقیلر آوروپالارله بکی برماکل
لازم دی . ایشته بوندره مستملک لرده
بوادیلر .

مستملک اهللی هم اسیر ، هم سرف ،
همده عملاتی چالیشه بیلیرلر . چونکه
آناوطنلر اوزاق اولان بوجرا اولکلر
مدنی آوروپانک مراقبه سی آلتده دکلر .
بورالرده ظلم ایدناری عیلاجه حق بر آروپا
اهکار عامه سی بوقدر . ایشته آوروپا
قابیلتیزمی ، آوروپاده ماکل ایدینه جک
هیچ بر مظلوم صنف قالمیجه حرص و طمع
کرلرینی اوزانلرده کی ضعیف ملتکلر بورلرینه
دیکدی . آوروپالیر ابتدا ، آفریقا
واوقیانوسیاره زنجیرلرله ، تیرمزی انسانلرله
سکدر مملکتلری مستملک حاله قوبدیلار .

ضیا کولک آلپ

بوقدر . بوندن آکلاشیابورکه سوسیالیزم
بوتون اوروپاده حاکم اولمسی بزم ایچین
قاندلی اوله جقدر . چونکه ، سوسیالیزم بکی
بردین مابعدده اولدینی ایچین کلبانک
منطقه تابع دکلر . اوحالده آوروپانک
اهل صلیب سیاسی ایچون سوسیالیزمک
آورداده حکمران اولدینی زمان نهایت
بوله جقدر .

۲ - اقتصادی سیاست — آوروپنک
حقمرده کی سیاسی ابکنچی دورده اقتصادی
برشکل آلدی . آوروپالیرک اقتصادی
همده سی دائما بر صنفک ، دیگر صنفلری کندی
منقشه چالشدیررق ، ثروت و حضوری
نفسنه حصص ایتدیلر . قرون اولاده اسکی
یونان و رومانه بوتون ایشلری کورن
اسیرلردی ، حر اولانلر اولنرک قازاندینی
ثروت سایه سنده زمانلرینی ذوق و صفایله
کچریرلردی . قرون وسطاده بوتون آغیر
بوکار سرفلرک (طوبراق اسیرلرک)
اوموزینه بوکلمدی . کوپاولر اراضی الیه
برابر آلتیر و صایایردی ، اراضی صاحبک
برنوع اسیرلری دیمک اولان بوسرفلر یالکاز
اونک دبدبلی برحیات یاشامه سی ایچین
چالشییرلردی . قرون اخیرده ایسه فابریکی
زنجیرلرک مانکی عمللر اولدی . فقط

قوموق ایلی

— ۱۳ —

اورارتو مغلوب ایدلدیکی حالدده صاحبه
 یاناشامشدی ، ذاتا یداند کندیسی صاحبه
 اجبار ایدده جک برقوند ، کورولموردی .
 آثوره بوقورتونج دوشمانی بر باد ایددکن
 صوگراونی مراد صوبک شمانه طردایمکه
 اکتفا ایش ، باغنی اولان (دوشپانا) به
 [۱] قادار قورغالوبده ، بانی جوس بوتون
 قیرمه چالیشامشدی . احتمال بوکا شمالی
 سوریه ده که ایشلاری مانع اولمشدی .
 اوراوتونک فرات غریبه کی اسکی واساقلاری
 اولنک امان دیمیش اولمسنه آلدانیورلرولاحالا
 اولدن یاردیم ارموبورلردی . حق قوموق
 قراناک بیه بویه برامید بسله دینی حس
 اولبور . فقط شمالی وره حکومتلریک
 اک قوتلیرندن ری اولدینی حالدده غراب
 (ق . م . ۸۴۰) استمانه مجبور ایدیلان
 آغوشی [۲] : نئذک اوزمانه قادار عناد ایدیکی
 ایچین تحققی وبلکه حیاتی ده غائب ایش
 [۱] دوشپانا : اولجده یازمشدی که
 واز شهربک اسکی آیدر .
 [۲] آغوشی : بیت آغوشی درکه شمدیکی
 جلب سنجاغک اسکی آیدر .

بولنی (شاردویس) کده . حالارندن قیلمدانه مامی
 اورارتونک تماماً دوشدیکنه آرتق شبره
 برقادیفندن اوکا کووه نیش اولان برنسلر
 یاواش یاواش آثوری بی متبوع طایق
 ضرورنده قالمشلردی . قوموق حکمداری
 کوشناشی غورغوم [۳] برنمه طارخولاراه
 قارغیمیش برنس پزیریس ، قوشی [۴]
 برنس اوریهک اوصیراده (آرپاد) ده
 جولان اوچنچی تیغلات فالازاره آلتون
 کوموش ، قورشون ، دهمیر ، خام ویا
 ایشلانش فیل دینی ، آرخوانی ویا ،
 کر کفده ایشلانش ویا بویانش تورلوقوماشلر
 قدیم ایددهک بیت ایچون مسابقه
 باشلامشلردی . امپراطور بونلرک حکومتلری
 وملکربی کندیلریه باغیشلاپور وئلاک
 فرمانی وریموردی . بونلر کی یاغنی
 بیلمین باشه بکلر همان کبرو غنادلریک
 جزاسی کورمشلر ، تحقربی ، ملکربی تماماً
 غائب ایشلردی .

فرات غریبه و شمالی سوریه ده ایشلر
 بتدکن صوگرا آثوریه ضربه سی یئده اورارتو به
 [۳] غورغوم : مرعش جوارنده کی
 آنصو بوینده ایدی .

[۴] قوشی : شمای کبابکیا دبدیکن
 آبلنه حوالایی در .

عنوانی ده طاقتمش (ق م ۷۲۹) اولامی
موم جهان نظرندہ بونك درجه بوبوش
وقورقونج آدی كم المازلی بیله بیلدیرمشی .
زمانندہ هر طرف کی قوموق ابلنك
جنوب حوالیسنك [یعنی قاراجه داغلر] تالامك
(ویرانشهر) [آزویا چوق آثوریشمش
اولدویقی کورولیور و بورالر اهالیسنك
اصلاری اونیورق آثوریه مدنی ایچندہ
بوغلونغه باشلادقلری ، امپراطورك شخصیه
عادتا بر آثوریلی قادار صدمی محبت
وصداقت کوسترمکه چالیشدقلری حس
اولیور . سوزك قیصاصی ایشته بوزماندہ
قوموق تورکلرنك آثوریه ایلردن دها
قوبو بر آثوری کسیدلقلری فرق اولیور
بوتورکلره جنسلربی ، دیلربی و سائلربی
اوتوتدیران قوت و سبی آثوریه نك ملیکی
واداری تشکیلاتندہ آرامق دوشور بی
کورولیور . قوموق نارینه شدتله تلمق
اولان بوتشکیلانی بورادہ قیصاصی یازیورمك
پندہ لزومسن دکلر :

بالحه سیفلات فالازار زمانندہ بوقازی
دجهده (آمیدا) ابله طوشخانه دن باشقه
هوس کوستردقلری برشرف عنواندہ بابلی
ابله آثوریه تخنی برراشدیردن بو عنوان
کدانپده کی الکی زمانلر خاطر سنی احتیاطیور .

توجیه اولوغشدی [۷۳۹] . کچن دفعه
اورارتوی بوس بوتون یقہ مادیفنه ، احمال ،
پشمال اولان سیفلات فالازار بودفنه ناری دن
برقم اراضی آلفه ، اورالده صاعلام بر
قازیق چاقق ایچین ، (اولوبا) ده [۵] بر
قلعه پایدیرمغه موقی اولدقدن صوکر اوقولی
برآوردو ابله (دوسپانا) اوکنه قادارده
ایلرله مشدی (ق م ۷۳۲) . شار وریس
بدایتده یئہ اوله قجه بر مقاومت کوستره یلمشکن
نهایت معینك (اوردوسنك) اهانتی یوزندن ،
تاج و تختی رافدق چکیامک مجبور اولمشدی .
آرتق آثوریه ابله فرات و دجله کنارلرندہ
تغوق غوغا سنندہ بواونہ یله جك کیمسه
قالمشدی . امپراطور شمالدیکی و شرقدیکی
کورولونجی فیلهلره اهمیت یله ورمیوردی .
حقیقتندہ ، بونلر آثوریه بی رآزخیر بالامش
اولاملر و بار آثورولایتی قامش بولونملر
ییلہ آثوریه اوردوسنك برکوستری
اونلری تأدیبه و آلدقلری غائملک بر قاج
مثنی قوبارمغه مقدردی .

سیفلات فالازارک وفات ایچزدن رییل اول
بابلی ده الہ کچر دک آقاد - سومبر قرالی [۶]

[۵] اولوباك بری بللی دکل .

[۶] آقاد - سومبر قرالی آثوریه
حکمدارلرنك مرودرده لماقینمغه کچوق

ایلك كى وظائف او ايورلى وى
ايشلىرى ايجانده زورله يادىر بيله چكارىنه
اشارت اولى اوزر يانلارده بعض باسقارده
بولوندىر يورلى .

مايى وعسكرى وظائفى عيم زمانده ايله
ايله مكاف واليار جاذب باره ايله اويايورلى
احوال چوق دفعه اولى كندىلارنى سيريچ
قرارلر اخلاينه وكندى مسؤلىلرى آلنديه
اولارق دپلوماسى نيشانه وعسكرى حركته
كيزشمكه اجبار ايايور .

كرى كپورل ورك واليار همان بون
كونلرني محاره ايله كچريورلى . حكومت
مركبه بونلر دن لك اوفاق واهميتى ويايورك
بيله زمانده مكره بيلدىلرني شدله طليح
ايلوركه ايجاطولرك نعرانه بودرجه مكره
ورمارى اولرك عيني زمانده واليارلر
مركون يادىلرني ، ناسيل چاليدىلرني همان
بانورانا كى كوزاوكونده بولوندىر بيله
مقددى كرتدكاريني ده حسن ايستدريور
مادونك روحى حاللى ، ابنى وكوتو مكره
حركاتلى ، حدودك اوتله طرفنده قورولان
اقتىقلر ، ميليسارك برده كيشدريمارى
مهاجر وملتچيلرك كلوب كوتولوى
قاچاقرلر تقي ، عسكرله اهالى آراءنده
قضاء ظهورده كان فارغالر ومنجاسرله
ياپلا ، جزالر ، حق كوك يوزنده برعلامتك

برده (غوزان) [۷] ولايتى تاس
ايديور . مازى داغريك شالورده ساندى
بواوج ولايتدن باشقا بوداغك جنوب
انكارنده نيمودن سوربيله كيدن بول
اوزنده كى (نازيبا = نصيب) ايله
(تولا) بر ولايت مكره اوليور . دها
آغا يورده مكره فرات يقينده كى (راز
ايبا = الرضاه) دن عبادت بولايت دها
كوروايور .

ولايتلرده مامورلر موقع قوماندانلىرى ،
ويركى تحصيل مامورلىرى ، پوتتمدىلرلى ،
پوليس وژاندارمه ضابطلى ريلرلى قوبو
آئوربه طرفدارى اولانلى آراسه تان
چياليور واحمال بوسنده كى آئوربىلى
مامورلر انجق غايه اتى شيرلرده ويا لك
مهم قانلرده تضادق اوليور .

قرالارله رئيسلر (كى پير) دنيان وكونيا
(قيم الچى) خدمتى كوزدن آئوربىلى
برر يوبوك مامورك نظارت وحاكىنى آنته
وريلور (يوك پور) اولرك اقبال وحرقاتى
ايجاطوره بيلدىرك ، اولرى مامورده
مذرج وظائف وحقوقه ناييله رعايت
ايدرك ، ويركى تحصيلاتى نظام وتيم

[۷] غوزان : مامورلر ربنى يادىر يور
احمال (غوزان) كلمتك باشقنه كاپدر .

شمر :

نچین ؟

بوخافك باشنده بر قهرمان وار ،
 شان اونگدر آما ملتہ یارار . .
 حقایدر پوشاندن قورقسہ دوشمانلر ،
 دوستلردن ده وارمش تیکسینن نچین ؟
 آرتدجه بودای تورکک شهرتی
 داغبلان ملتک آرتدی وحدتی
 صاحدهده فایدالی بویله قوتی
 بیپراتتی داها حرب بینمہدن نچین ؟
 طوبیلاندی لوزاندہ دوستلر ، دوشمانلر
 لوشیدجورج صاجبور بنہ بہتالر
 لازمکن متحد اولتی بوآنلر
 آربلنلر وارمش سورودن نچین ؟
 ملت فدایدر قهرمانہ
 کیم طاش آنہیلیر اونک شانہ ؟
 دبل اوراما صاقین تورکک آرسلانہ ؟
 آکلاتیم سکا بیلدیز-ک نچین . .
 او ملی دھانک تام کالیدر
 تورکک ہم جلالی ، ہم جالیدر
 مفکورہ کورونز ، اوتثالیدر
 مفکورہ چاندک ، سورہ سن نچین ؟

طهوری ویاہرکھانک قالی بوسایہده ممکن
 اولہ بیان سرعتلہ ایمپراطورہ بیلدیریلدور .
 رسوآلنچین نینوہیہ دعوت اولونان
 بروالی متجاسر اولدوغی فعل وحرکتی
 تمامیلہ معقول کوسترمک موفق اولامازسہ
 همان برضربہده دوش-وبور و ، شرکک هر
 طرفارندہ اولدینی کی یاموالک مصادرسہ
 یاه صاندن برینک کسیدلسی کی اغیر
 برجزلہ چاپیلدور ، ویاخود پک فجیح
 راشککچہ ایله اولدورلدور ایشہ بونک
 انچین بروالی موقتی راقوب دبوانہ
 کیتزدن اول طاقیتک بوصفجہ لرینی
 بربر کوزینک اوکھ کتیریلدور ،
 کندبندن شہہ ایدز ویامرتبہ بندن ایدیریلہ
 جککھ قناعت کتیرسہ بلادن قورقولقی
 انچین باشقا چارلر بولامادینی تقدیرده
 عصیان ضرورندہ قالیور ویا قاجبور .

تیملات قلازارک اجرا آنی یالکز
 بونامہده انحصار ایتبور : اونک زمانندہ
 برچوق اسیرلرک برطرفدن اوتہ طرفہ
 [مثلاً ارادن ۶۵۰۰۰ کشینک دجلہ
 شرفندکی برلہ] قتل واسکان اووندقلری
 تورولبور فقط قوموقلرک بوزمانلردہ
 اسیر ویامہاجر اولهرق باشقا طرفرہ
 کونده ریابوب راشدیرلیدیکہ دائرہ قید کورولمبور.

خالص

اویانق بولونك ، ای تورك كنجعلری
اونجاق سوہ من بوحر دهری
سوصدورك منقله یکن کوده نلری
بورجز سواشق ابدآ ، نچین . .

ضیاکوک آلب

دیاربکر آبدہ لرندن

اولو جامع کتابلری

[۴] و [۵]

تاریخلری بوزوقدر

بو صایلری وردیکمز کتابلر جامع
حوایسنک غرب ضلعی تشکیل ایدز واساساً
خراب ایکن عزیمکار قوماندانز جواد پاشا
حضرتلری طرفندن (جامدی کتبخانه سی)
مقامه قائم اولق و (صادی عبدالرحمن پاشا
کتبخانه سی) ایلہ بر چانی آلتندہ عمومی
بر کتبخانه شکانه قونق مقصدیلہ اوستی
قائدربلان بئانک منین بوزندہ آتلی اوستلی
ایکی کتابلدر . اسکی کوزہ لاکرک محفظہ سنہ
جایشلامسی ویاندینی کوندن بری اوستنک
قاپانسنہ هیچ بر اوقاف مأموری طرفندن
اهمیت ویرلمسی بوزندن بو کتابلرک چوق
رلری ، یازیقک ، اوقونماز اولمشدر .
بو قیدسزلقلہ کیم بیلیر قاج بیل سوکرا
بو یازیلرک ازلری بیله قالیہ حق و یکدکری

اولان بو اثرلری بلکدہ چوققارمن
کورمیه جکدر .

ایکیسیدہ همان یکر می بش مترہ قادر
اوزونقلدہ و قرق سانچترہ قادر کیشاکدہ
منین کوفی برر سطرذن عبارت اولاق
بوایکی آتبلہ دن آلتدہ کنہ (۴) . اوستندہ کنہ
(۵) صابی وریبورز و اوقونہ بیان رلری
نقلہ لرلہ کوسترہ رک ایشته یازیورز :

(۴) صابی کتابلہ :

• بسم الله الرحمن الرحيم
[*] المنصور | لشرقیہ والمقصودہ
المکشفہ الامیر الاجل العید المؤید المنصور
فخر الدین سعدالدولہ بہاء | الله جمال الامہ
تدبیر الملک [**] عزالا [صرا اب] و منصور
[مسان] بن ابراہیم حسام امیر المؤمنین
اطالہ بقاء السلطان المظہم شاہنشاه
الاعظم مو [لی ملوک] لایم مالک [رقاب]
الاسلام والمسلمین ابی شبحاع محمد بن ملکشاہ
قیم امیر المؤمنین فی سنہ خمسائہ .
(۵) . صابی کتابلہ :

• بسم الله الرحمن الرحيم امر بعمله الامیر
الاجل | الافہم سلاہ فخر الدین سعدالدولہ
وبہاء الله | شرف الامہ تاج الملوک عز الاصرا

[*] بونقلہ لرک یری قیریقدر

[**] بویلہ یازلمشدر بلکہ (مدبر الملک) در .

عائله مروانيلر زمانندن بری (آمد) قاضیانی
مقامی اشغال ایدیورلردی .

و ایکی کتابه نك تاريخ نرينه كتابه :

سلطان غياث الدين اوشچام محمد بن ملكشاه

۵۸۹ دن ۵۰۱ سنه سنه قادار و اوغلی سلطان

مفتلدين اولمقاسم محمودلده ۵۱۱ دن

۵۰۵ سنه سنه قادار حاکم بودمش اولدق نرينه

و ابراهيمك اوغلی . [کتابسان اوله جقدر]

۵۰۳ دن ۵۰۵ سنه سنه قادار حاکم بودمش اولدق نرينه

وفات ابلدیکنه نظر آلت کتابه نك تاريخی

مرحله ۵۰۳ اله ۵۱۱ آره سنه و اوست

کتابه نك تاريخی ده (تبار) کلامك دلالتله

۵۱۸ اولدوغی و ايدل اوغوللاريدن بيسان

بن ابراهيم بن ايفال زماننده يايلا بقی آکلاشیاوردی .

۵۱۳ ده اولوجامك ياندينی محقق اولدق نرينه

اوست قسمك يوبانغيندن صوکر يايلا بقی

شهر قايورد . بناه عليه بوايکی کتابه نك باطبع

(۲) و (۳) صاييلى کتابه نك اوله قوبقى

ايجاب ایدیور .

بوجيم يی پاپان معمارك آدی بلای دکلیم

معمار (هبة الله) اگر باباسك صنعتيه

سلوك اتمشيه او ماله بو کتابه نك بوجيم يی

اويولا معمارك باباسی (کورکائی) باغش ديه يايلا بقی

آلت کتابه نك (الشرفيه) کلامی اگر

(شرفيه) دکلسه نك دقاي جالدر .

خالص

ابو منصور | [بسان بن ابراهيم] آدم الله
سلطانه قی دولة اسلام [**] | المعظم

شاهنشاه الاعظم مالك رقاب الامم وولى [العرب]

والبحر [حارس] عباد الله ظهير [خليفة

رسول] الله معز الدنيا و الدين ملك

الاسلام والمسلمين ابي القاسم محمود بن محمد بن

ملكشاه على يدى الفقير الى رحمة الله

عبد الواحد بن محمد سنة ۵۸۹ وخمسائة

بو ايکی کتابه نك عمودى جز کيلر

ظريف باشقلى ستورمله تسليش بارچهرلى

آريور . [اشمارى ايچنه آلدق مکلر

سيليک يزلده اولمسه احتمال ويرديک کيلردی .

(۵) صاييلى اولان اوست کتابه نك

[بن ملكشاه] اسمى او قونا يورسده

ملكشاهك اوغلی محمدك اوغلی سلطان محمودك

(ابى القاسم) الله كنيه ليدى معلوم اولدق نرينه

قرينه الله قوزلدى . بو حالده آلتده کی

قسمك اساساً آچق بر مقصوده اوله رقى

ملكشاهك اوغلی (ابو شجاع) محمد طرفندن

يايلا بقی آکلاشیاوردی اوست قسمك

بونك اوغلی (محمود) طرفندن مقصوده بنا

ايتدیلدی بلای اولمور . اوست قسمك

انشا آنه نظارت ايدن ذالك آدی (الواحد)

کلامك و باباسك آديك دلالتله (عبد الواحد)

اولدق آکلاشیاوردی بونك منسوب اولدق

[**] بويلدر .